Bestuursdienst

gemeente Groningen

Afdeling Concern Financiën
Steller M. de Bie
Onderwerp In control verklaring gemeenterekening 2011

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 17 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk BD 12.3094510

Datum 15 MEI 2012 Uw brief van Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij bieden wij u, zoals afgesproken, de in control verklaring bij de gemeenterekening 2011 aan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

SE.4.C

BIJLAGE

In control verklaring

Als college van burgemeester en wethouders zijn wij verantwoordelijk voor een goede bedrijfsvoering en interne beheersing van de organisatie, zodat wij onze beleidsdoelstellingen kunnen realiseren. In de programmaverantwoording van de gemeenterekening leggen wij verantwoording af over ons gevoerde beleid. Met ingang van de jaarrekening 2011 willen wij de mate van in control zijn jaarlijks expliciet gaan onderbouwen door middel van een in control verklaring. Wij hebben dit op verzoek van uw raad bij de behandeling van de jaarrekening 2009 afgesproken.

In onze brief aan het audit committee 'Aanpak versterken control' van 19 januari 2012 (BD12.2918195) hebben wij aangegeven op welke wijze wij de in control verklaring over 2011 vorm willen geven. Het uitgangspunt is een groeimodel, waarbij we de verklaring willen baseren op, zo veel mogelijk, objectiveerbare criteria (het normenkader). Wij zien de in control verklaring als middel om verantwoording af te leggen over onze risico- en controlsystemen. Geconstateerde tekortkomingen kunnen vervolgens leiden tot aanpassing en verbeteringen van deze systemen zodat de interne beheersing wordt vergroot. Dit proces wordt door middel van een in control verklaring transparant(er) gemaakt.

De in control verklaring over 2011 is op dit moment, zoals toegelicht in bovengenoemde brief, beperkt tot drie belangrijke processen op het gebied van control: de planning & controlcyclus (bestuurlijke informatievoorziening en begrotingsbeheer), integraal risicomanagement en administratieve organisatie/interne controle (AO/IC). Binnen deze processen is een eerste set van criteria samengesteld:

- De planning & controlcyclus:
  - Geconstateerde afwijkingen en onzekerheden aan het eind van het jaar;
  - Kwaliteit kwartaalafsluitingen (afwijking VGR-III t.o.v. rekening);
- Integraal risicomanagement:
  - Aantal risico onderzoeken (audits) bij grote projecten;
  - Niveau weerstandsvermogen;
- AO/IC:
  - Uitvoering IC programma en uitkomsten daarvan.

Onze conclusie is dat we op deze onderdelen in de basis in voldoende mate in control zijn. We onderkennen echter ook nog ontwikkelpunten. Die betrekken we bij de verdere ontwikkeling van control in 2012.

De planning & controlcyclus

Het kader voor de inrichting en uitvoering van de planning & controlcyclus binnen de gemeente Groningen is vastgelegd in de Financiële Verordening. In 2011 is de planning & controlcyclus uitgevoerd in overeenstemming met dit kader en de afspraken die hierover met de raad zijn gemaakt. Eén van de onderdelen van de cyclus is het driemaal per jaar opstellen van een financiële voortgangsrapportage. Hierin wordt een prognose gedaan van het resultaat. In de derde voorgangsrapportage is de voorspelbaarheid het grootst. Het begrotingsbeheer is in onze ogen op orde als de afwijking tussen het werkelijke rekeningresultaat en het resultaat in de derde voortgangsrapportage (VGR-III) beperkt is (3% of minder) en ook de voorzienbaarheid van de afwijkingen (tussen 0 en 30%).

De afwijking van het rekeningresultaat met VGR-III bedraagt 25,3 miljoen euro negatief en is 3% van de begrote lasten 2011. Dit is binnen de norm die we hebben gesteld. We constateren

dat de dalende trend van de afgelopen jaren in de omvang van de afwijking niet doorzet in 2011.

Ten aanzien van de voorzienbaarheid van de afwijkingen, constateren we dat ongeveer de helft van de posten (groter dan 250 duizend euro) voorzienbaar was bij VGR-III. Dit ligt boven onze norm.

Integraal risicomanagement
Het kader voor het risicomanagement is vastgelegd in de kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement 2011 (BD11. 2618757). Hierin is aangegeven op welke wijze wij de risico's in beeld brengen en beheersen en op welke momenten wij uw raad hierover informeren. In 2011 hebben wij het risicomanagement uitgevoerd conform deze afspraken. Onze grootste risico's doen zich voor bij sleutelprojecten. We herzien elk jaar de exploitatieopzetten van deze sleutelprojecten en rapporteren driemaal per jaar over de voortgang, risico's en financiën. De overige grondexploitaties dienen elke twee kalenderjaren te worden herzien. Voor alle sleutelprojecten hebben herzieningen van exploitatieopzetten plaatsgevonden. Voor de Regiotram is de business case geactualiseerd. Bij de herziening van de exploitaties zijn de financiële effecten en risico's beoordeeld. Daarbij is eveneens gebruik gemaakt van 'second opinions' door externen

Een belangrijk onderdeel van het risicomanagement is de bepaling van het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen. Hierover rapporteren we twee maal per jaar; bij de begroting en de jaarrekening. Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre we in staat zijn om onze risico's op te vangen zonder noodzakelijke wijzigingen van beleid. Vanwege de voortdurende economische recessie en de stagnatie op de woningmarkt zijn risico's verhoogd (zoals Meerstad) en hebben we gelijkertijd een aantal risico's moeten voorzien (verwachte verliezen bedrijventerreinen, woningbouwlocaties en projecten van derden). Dit heeft geleid tot een verlaging van onze weerstandscapaciteit naar ruim onvoldoende.

Het risicomanagement is een belangrijk instrument voor het in control zijn van onze organisatie. We constateren dat onder de huidige (economische) omstandigheden de onzekerheid toeneemt en de voorspelbaarheid van resultaten, risico's en ontwikkelingen afneemt. Dit laat zich illustreren door de twee verliesvoorzieningen die we hebben getroffen bij de rekening voor bedrijventerreinen, woningbouwlocaties, derden en Westpoort. Ten tijde van de voorbereiding van de begroting 2013 hebben wij deze risico's geconstateerd en gekwalificeerd. Wij hebben uw raad hiervan op de hoogte gebracht met de brief 'Voorbereiding begroting 2013' van 24 februari 2012 (BD12.2960541). Met het oog op de onzekere omstandigheden zullen we ook in de toekomst onze inzichten door anderen laten toetsen.

AO/IC
We stellen jaarlijks een intern controle programma (IC) op, gericht op de beoordeling van de administratieve organisatie en beheersing van de belangrijkste processen binnen de gemeente Groningen. In 2011 is het programma volgens plan uitgevoerd. Onderdeel van het programma is de interne controle op rechtmatigheid. De bevindingen uit de controle zijn waardevol voor de evaluatie en verbetering van de administratieve organisatie. De accountant voert een externe toets uit op het interne systeem en beoordeelt onze AO/IC werkzaamheden in het kader van de controle op de rekening. De door de accountant bij de gemeenterekening 2011 geconstateerde financiële afwijkingen en onzekerheden blijven ruim binnen de toleranties voor een goedkeurende verklaring.

Oordeel
Alles overziend zijn we van mening dat we in 2011 op de drie beoordeelde processen in control zijn geweest. We constateren dat verbeteringen mogelijk zijn in de voorspelbaarheid van resultaten en dat het weerstandsvermogen moet worden versterkt. Wij doen bij de begroting 2013 voorstellen om het weerstandsvermogen weer op peil te brengen. De voorspelbaarheid van resultaten betrekken we bij het versterken van de controlfunctie in de organisatie. Wij nemen dit aspect mee in het 'plan van aanpak versterken control'. De vormgeving van de controlfunctie maakt onderdeel uit van het het organisatie-veranderingstraject.

In 2012 nemen we ook de verdere ontwikkeling van de in control verklaring ter hand. We zullen uw raad voorstellen doen over andere processen op het gebied van control, die we bij de jaarrekening willen beoordelen en opnemen in de in control verklaring. Voorbeelden van processen die hiervoor in aanmerking komen zijn informatiebeveiliging, treasury, inkoop en aanbesteding, integriteit en toezicht op verbonden partijen. De grondslag voor de beoordeling van deze processen zijn de afspraken die we hierover in verordeningen en beleidsregels hebben vastgelegd.